

tmmob

çevre mühendisleri odası

KAMU İHALE KURUMUNUN “Kamu Alım İhalelerinde Reform Çalışmaları” HAKKINDA DEĞERLENDİRME RAPORU

Kamu İhalelerinde “Reform “ yapılacağı belirtilmişti AKP; Siyasi İktidarının 20. yılında Ekonomik Reform kapsamında Kamu İhalelerinde de “Reform “ yapacağını açıklamaktadır. İktidarı süresince Kamu ihale Kanununda 200 e yakın değişiklik yapan iktidar bugün yeniden “Reform” başlığı ile değişikliğe gitmektedir.

Konunun değerlendirilmesi aşağıdadır.

MADDE	MADDE HAKKINDA	DEĞERLENDİRME
Madde 12	Madde 12 “Rekabetçi Müzakere Usulünde “ kısmında Kamunun ihtiyacının özgün nitelikte olması veya mevcut çözümlerin uygulanması yoluyla karşılanmaması gibi nedenlerle yapılan, ihale kapsamının nitelikleri tanımlanmaktadır.	Bu maddenin, alt maddeleri incelendiğinde ihale sürecinin yine Kamu idaresinin Keyfiyetine bırakılacağı anlaşılmaktadır. Bu maddenin tamamı; şeffaf, denetlenebilir olacak şekilde düzenlenmelidir. İşin “özgün” nitelikte olması Çözümün Mühendislik biliminde olmasını gerektirmektedir. Karar vericilerin bu nitelikte konunun uzmanı mühendislerden oluşması madde kapsamında belirtilmelidir.
Madde 13	Madde 13 de Kamunun ihtiyacını piyasadan karşılayamaması durumunda Yenilikçi bir mal, hizmet veya yapım işinin “Geliştirilerek “ alınmasına ihtiyaç duyulan durum tanımlanmaktadır.	Madde 13 alt maddelerinde belirtilen “Yeterlilik” Kriterleri yine Kurumun Kamu idaresi temsilcilerinin yetkisine bırakılmaktadır. Madde yenilikçi amacı ile geliştirilen bir Mal, hizmet veya yapım işini tanımlamaktadır. Bu durumda “Yeterlilik “ kararını verecek yapının tanımı yapılmalı, Yeterlilik kriterleri genişletilerek daha anlaşılır, denetlenebilir ve şeffaf hale getirilmelidir.
Madde 14	Doğrudan Temin gibi hassas, ama çok sık kullanılan bir yöntem üzerinedir.	Doğrudan Temin ile yapılan Kamu Alımları; çok sık kullanılan bir yöntem olup, çok hızlı çözüm olması nedeni ile tercih edilmektedir. Parasal miktarların az olması nedeni ile dikkat çekmeyen bir yöntem olmasına karşın, olumsuzluklara en açık yöntemlerden biridir. Denetleme kriterleri tanımlanmalı bu maddeye eklenmelidir.
Madde 15	Kamunun İhtiyaç duyduğu mal ve hizmet alımlarını aynı bünyede bulunan Başka bir kamu kurumundan karşılanması süreci tanımlanmaktadır.	İlk yaklaşımda Kamu yararı sağlayacağı için kabul edilebilir bir yaklaşım olmasına karşın, Denetim kriterleri tanımlanmalıdır. Her koşulda Denetim sağlanmalıdır.
Madde 16	Madde 16 da Kamu İhalelerinde zorunlu bilgiler tanımlanmaktadır. 12/7 Maddesinde ise “Teknik özelliklerin belirlenmesinin mümkün olmaması durumunda “ marka belirtilebileceği tanımlanmaktadır.	Teknik özellikleri belirlenemeyen bir Kamu ihtiyacının olması anlaşılır bir durum değildir. Mevcut uygulamada Teknik şartnamelerde Marka model belirtilemez iken, bir markanın Bütün özellikleri yazılarak “Markaya Yönlendirme

		“ yapılması sorunu aşılabilir hale gelmişken Marka belirterek çözüme gidilmesi kabul edilebilir bir durum değildir. İhtiyacın teknik özellikleri belirlenebilecek bir durum olup Mühendislik Bilimi bunun için yeterlidir.
Madde 17	Kamu ihalesine katılacak adayların Katılım koşulları, istenilen belgeler bu maddede tanımlanmıştır.	Kamu ihalelerinde iş deneyim belgesi olarak Diploma geçerli sayılmaktadır. Kamu ihalesine katılımcıdan istenilen belgeler arasında TMMOB Oda kayıt belgesi tanımlanmamaktadır. TMMOB mühendislerin mesleki denetimini yapan aynı zamanda yarı kamu kuruluşu olan Oda'lardan, Oda Kayıt Belgesi istenmesi zorunluluğu izlenmelidir; önemli belgelerden biridir.
Madde 18	Tekliflerin hazırlanması, sunulması açılması değerlendirilmesi elektronik ortamda yapılması zorunluluk haline getirilmektedir. Ayrıca, İhalenin iptali durumu ise; mevcut ödeneğin verilen teklifi karşılayamaması durumunda kamu teşebbüsüne ihale iptal yetkisi verilmesi istenmektedir.	İhalenin iptali durumunda yeniden ödenek oluşturularak ihalenin karara bağlanması yerine ihalenin iptal edilerek yeniden ödenek oluşturularak yeniden ihale yapılması yöntemi seçilmelidir.
Madde 19	İhalelerde en uygun teklif belirlemede kullanılan yöntem aşırı düşük sınır değer üstündeki en düşük fiyat olarak değerlendirilmektedir. Ancak değişiklik ile “yenilikçi işbirliği” usulü ile yapılan ihalelerde en düşük fiyat kriteri kullanılmamaktadır. Bunu yerine fiyat dışı unsurlarda dikkate alınarak ihale sonuçlandırılacaktır.	Bu durum ilk yaklaşımda makul gibi görünse de; Fiyat dışı unsurların değerlendirilmesi hususunda İhale Yapan kuruma geniş yetkiler tanınmaktadır. Fiyat dışı unsurların etkisi detaylı tanımlanmalı, denetlenebilir ve açık olmalıdır. Ancak en uygun çözüm Fiyat dışı unsurları şartlarını yerine getirmiş en düşük fiyat teklifinin geçerli olması esas alınmalıdır.
Madde 20		Sonuçlanan ihalenin Karar bağlanması sürelerinin tanımlayan bu madde, süreleri kısaltmakta olup uyulmaması durumunda mücbir sebepler tanımlanmalıdır
Madde 21	Bu kısımda ihaleye katılmayacak olan yasak fiil ve davranışlar belirtilmektedir. Kamu ihale kanunu 17. Madde d ve e bentleri bu kapsamdan çıkarılmaktadır	Kamu ihale kanunu 17. Madde d ve e bentleri; “d) Alternatif teklif verebilme halleri dışında, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekâleten birden fazla teklif vermek. e) 11 inci maddeye göre ihaleye katılmayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmak.”
Madde 22	Madde 22 de Sertifikasyon kuruluşlarının denetlenme koşulları tanımlanmaktadır.	Kurum tarafından belirlenen haller ayrıntısına girilmemiş tanımlanmamıştır.
Madde 26	Kamu ihalelerinde Fiyat farkı verilmesine ilişkin hususlarda Cumhurbaşkanı yetkili kılınmaktadır.	Fiyat farkı verilmesi ve fiyat farkı hesaplaması uygulamada önemli bir konudur. İhale konusu malzemelerin Dövizle bağlı olması fiyat farkı verilmesini zorunlu hale getirmektedir. Yetkilendirmenin Cumhurbaşkanı ile sınırlandırılması doğru bir yaklaşım olamaz. Geçmiş deneyimler İktidar/Yüklenici ilişkilerinde oldukça sorunlu olduğu bilinmektedir. Fiyat farkı konusunun uzman Ekonomi ve Teknik insanlardan oluşacak komisyonlarda belirlenmesi doğru yaklaşım olacaktır.

		<p>İhale konusu işin uygulama aşamasında işin tamamlanması amacı ile keşif artışı çoğu zaman sorunlu olmaktadır. İdareler bir kısmı Müfettiş incelemesinden kaçınmak amacı ile keşif artışına gitmemekte, bir kısmı ise bunu fırsat olarak değerlendirerek ihale kapsamında olmayan işleri de bu yapmak sureti ile çözüme gitmektedirler. Bu sorunun çözümü ancak, ihale konusu projeyi hazırlayan Mühendislerin ve İdare tarafından kurulacak bir teknik komisyonun ortak kararı ile belirlenmelidir. İhale konusu işlerde projeyi hazırlayan mühendisler Teknik Uygulama Sorumluluğu verilerek işin yapım sürecinde bulunmaları sağlanmalıdır.</p>
--	--	--

Kamu ihale Kanununun reform taslağında, ilk yaklaşımda olumlu kısımlar var gibi görünürken detay incelemede bunun tersi olduğu görülmektedir. Değişiklik ile Fiyat farkı konusunda yetki Cumhurbaşkanına verilirken ihale sürecinde karar, idarelerin keyfiyetine bırakılmaktadır.

Diplomasını iş deneyim belgesi olarak kullanan mühendisler, ihale süreçlerinde ihaleye katılım sürecinin zorlaştırılması ile önü kesildiği görülmektedir.

İhaleler bir kısım sermayenin aracı olmamalıdır. Kamu ihalelerinde esas olan, insan ve diğer canlı yaşamının en üst düzeyde iyileştirildiği ihale konusu işlerin yapılması ve bu işlerin yapımı sırasında Mühendislik Tekniklerinin uygulanmasını sağlamak olmalıdır.

**TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI**